

GENIEPARK

STELLING VAN AMSTERDAM

Geniedijk toen

Nationaal Landschap, de Stelling van Amsterdam, UNESCO Wereld Erfgoed

Geniedijk nu

STELLING VAN AMSTERDAM / GENIEDIJK / GENIEPARK

de opgave

De Geniedijk maakt onderdeel uit van de Stelling van Amsterdam, een verdedigingslinie rond Amsterdam. De uitvinding van het vliegtuig, slechts enkele decennia na de aanleg van de Stelling, betekent echter het failliet van deze vorm van landsverdediging en de geboorte van een cultuurhistorisch relict. Het pijnlijke toeval wil dat vliegtuigen die nu op de Kaagbaan vliegen de verdedigingslinie kruisen; elke 3 minuten wordt de Geniedijk haar onvermogen met donderend geraas in het gezicht gewreven.

Met de plaatsing van de Stelling op de lijst van het werelderfgoed van Unesco, heeft de provincie Noord-Holland de verantwoordelijkheid op zich genomen de culturele en monumentale betekenis van het erfgoed bij toekomstige ontwikkelingen te behouden en te versterken. De open en agrarische omgeving van de Geniedijk zal in de toekomst drastisch veranderen door de ontwikkeling van bedrijventerreinen. De uitdaging is om de cultuurhistorische en militaire waarden van de Stelling hierbij te transformeren tot een nieuwe maatschappelijke betekenis; een vitale groen-blauwe ruggraat binnen het toekomstige stedelijke gebied.

MTD landschapsarchitecten kreeg in januari 2006 opdracht om enerzijds een visie te ontwikkelen op de Geniedijk binnen het (toekomstige) stedelijk landschap tussen station Hoofddorp en fort Aalsmeer en anderzijds het binnen deze context ontwerpen van een brug in de coupure van de dijk met de A4 / N201.

het ontwerp

Het ontwerp omvat strategische ingrepen op 3 schaalniveaus; het schaalniveau van de Stelling, het Geniepark en de brug.

Op het schaalniveau van de Stelling van Amsterdam is in het ontwerp de landschappelijke schaal en ingenieurskunst van het erfgoed veiliggesteld door het monumentale object van de Geniedijk met voor- en achterkanaal op te nemen in een park.

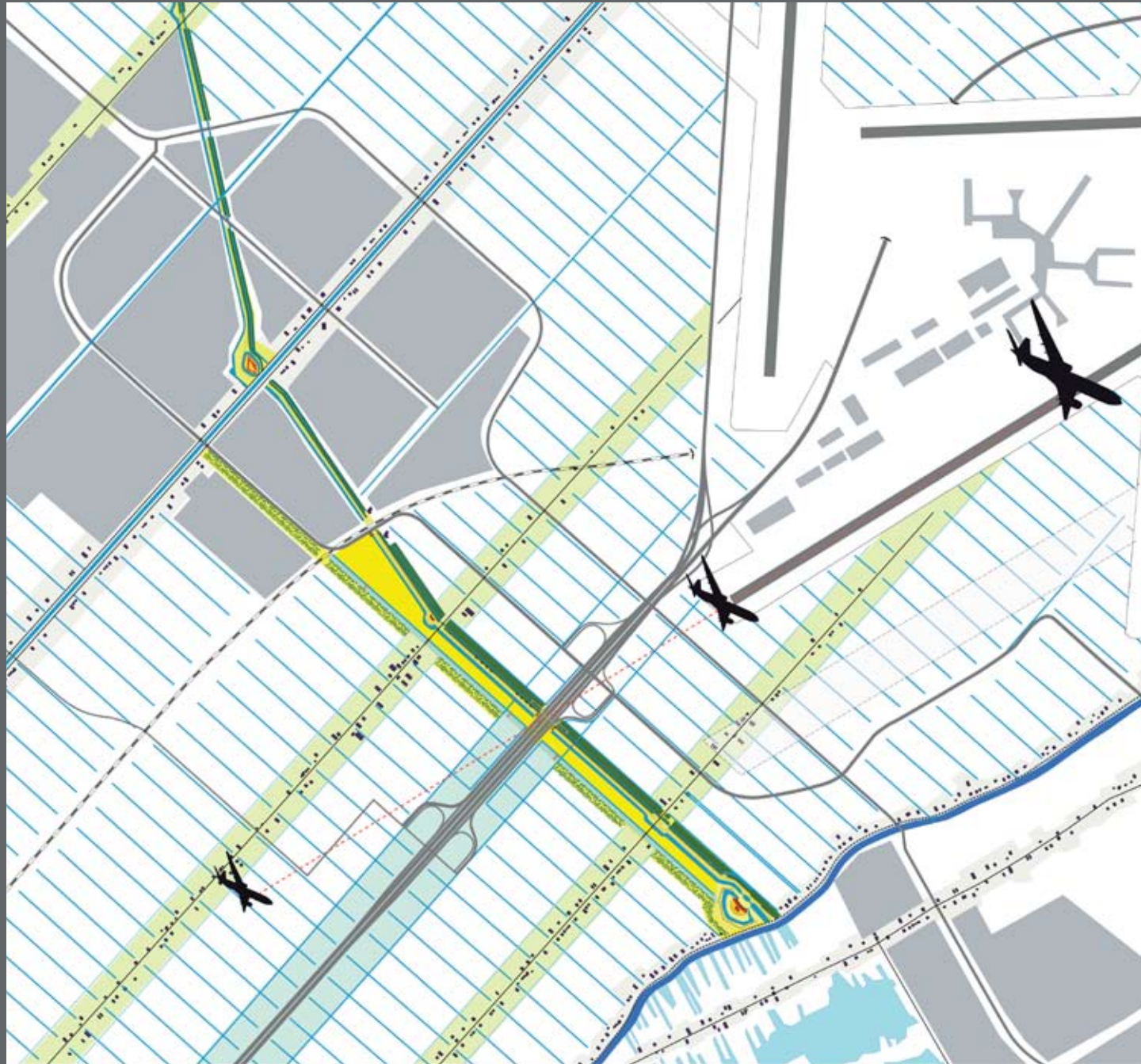
Het Geniepark vormt een volwaardige schakel in de regionale groenstructuur als uitloop voor Hoofddorp. Daarnaast dient het als imagodragers en centraal groengebied voor bedrijfsontwikkelingen. Op dit schaalniveau is in het ontwerp de karakteristieke asymmetrische opbouw van het verdedigingswerk tot uitdrukking gebracht, met een aanval- en verdedigingszijde. Hiertoe is de dijk voorzien van een rugdekking in de vorm van populieren aan de noordzijde; een symbool voor het wachtende leger ter verdediging van de hoofdstad. De schootszijde aan de zuidkant is vanouds de open zijde, die binnen het toekomstig stedelijke gebied het perspectief op de Stelling kan behouden. De openheid van deze ruimte wordt in het ontwerp gewaarborgd door de introductie van een brede watergang, rietkraag en een landschappelijke boombeplanting. De entrees van het park worden gemarkeerd middels bruggen, die als herkenbaar thema worden ingezet en het waterrijke karakter van de Stelling onderstrepen. Een bijzondere plek in de Stelling is de knik in de overig kaarsrechte dijk. De hier militair strategisch gelegen batterij vormt een focuspunt binnen het Geniepark; een uitzichtpunt in beide richtingen langs de dijk en een podium voor manifestaties. Als gevolg van de hoekverdraaiing in de dijk ontstaat een schegvormige ruimte, dat in de toekomst een betekenis zou kunnen krijgen als stadspark voor Hoofddorp in de directe nabijheid van het station.

Zoals de forten en batterijen de Geniedijk verknopen met haar ondergrond, zo zal ook de brug in de 'ongelijkwaardige kruising?' de Geniedijk verknopen met haar situatie. In het ontwerp is de brug hierbij opgevat als een eigentijdse toevoeging naast de dijk en is het historische monument ongemoeid gelaten.

In de geest van het verdedigingswerk verbindt de brug de 'vriendschappelijke' zijde van de dijk; in de lijn van het achterkanaal. In de route over de brug ontstaan vergezichten naar alle richtingen (Kaagbaan, A4, achterkanaal en Geniedijk). In de uitstraling en het materiaalgebruik is aansluiting gezocht bij het idioom van de Stelling; staal als constructiemateriaal met een roestige 'sterke' en 'stoere' uitstraling in de detaillering.

GENIEPARK

STELLING VAN AMSTERDAM

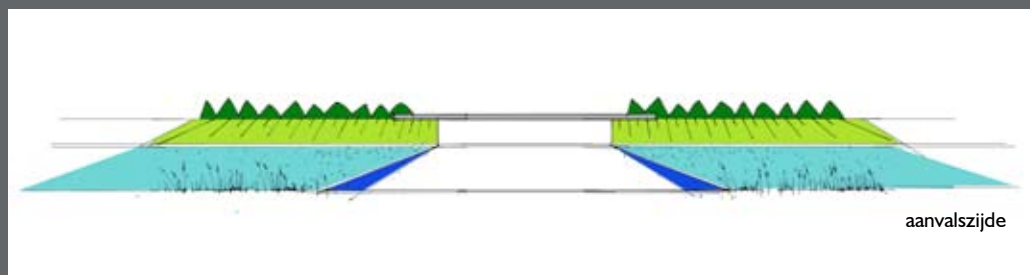
Masterplan Geniepark; groen-blauwe ruggengraat

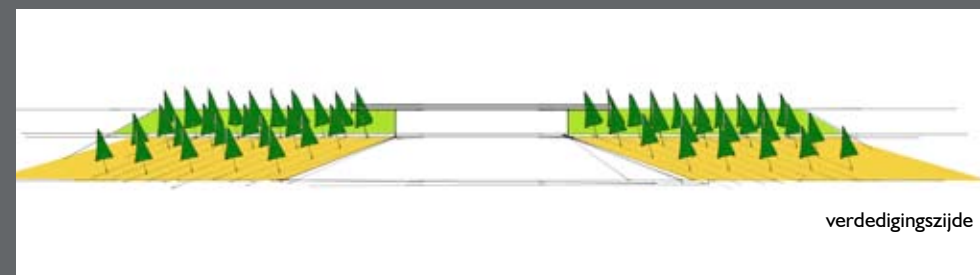
gebiedsvisie Werkstad A4 (BVR)

groenblauwe hoofdstructuur (H+N+S)

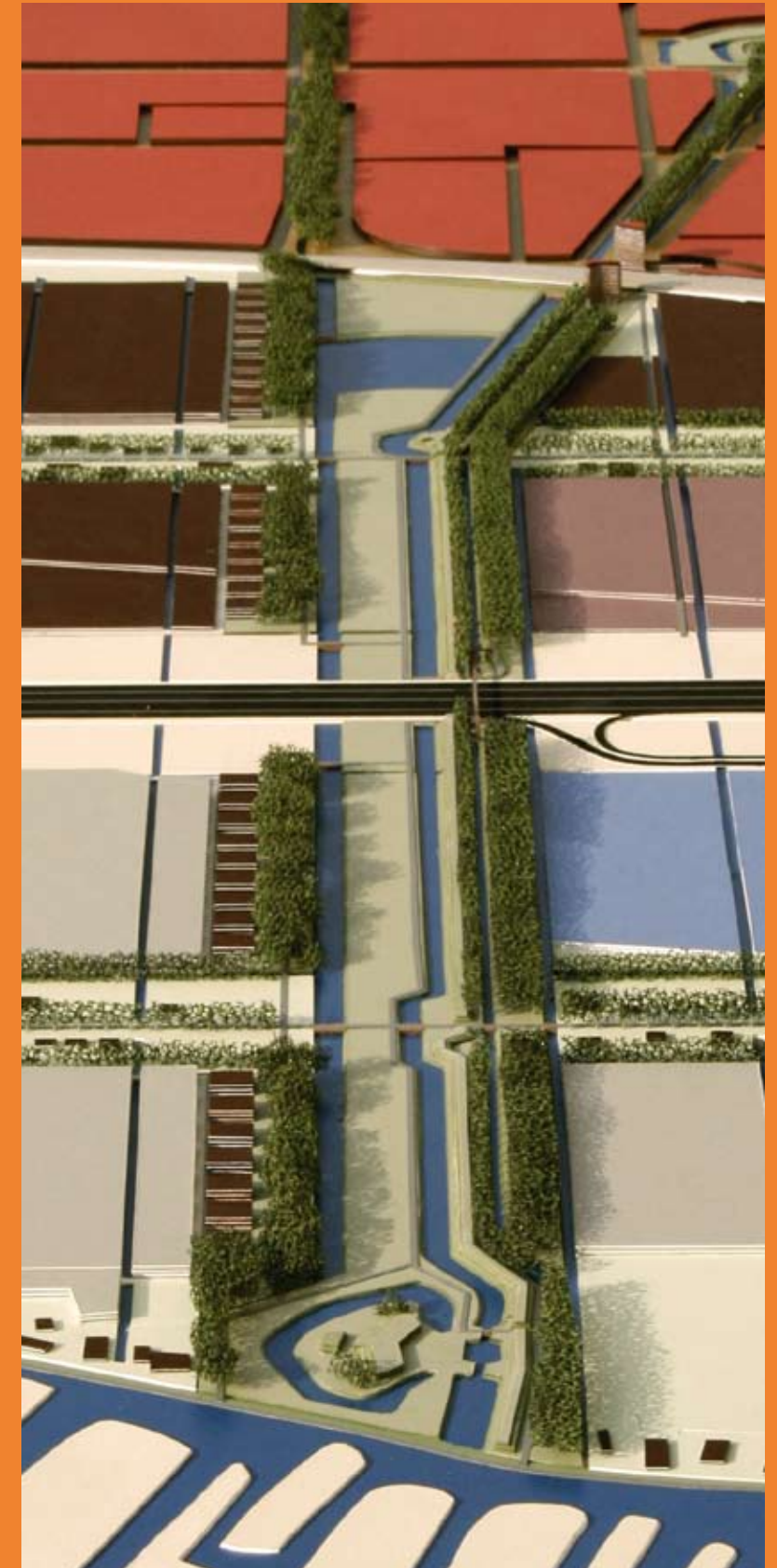

aanvalszijde

verdedigingszijde

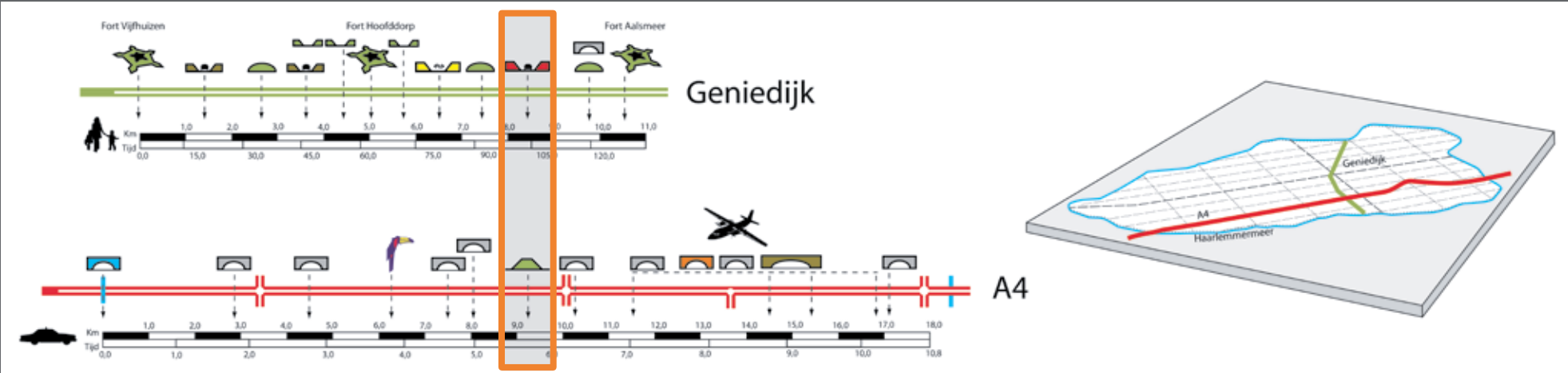
tweezijdigheid verdedigingslinie

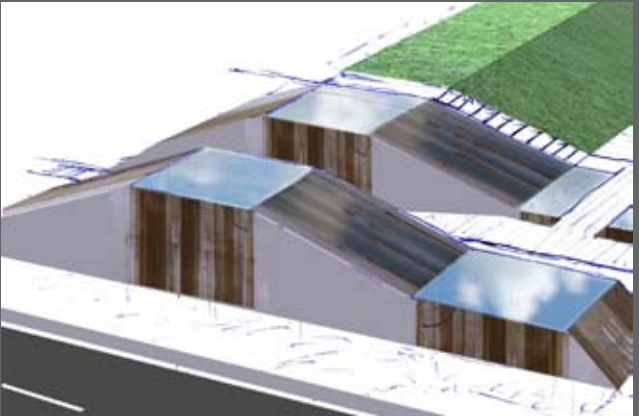
maquette Geniepark

GENIEPARK

STELLING VAN AMSTERDAM

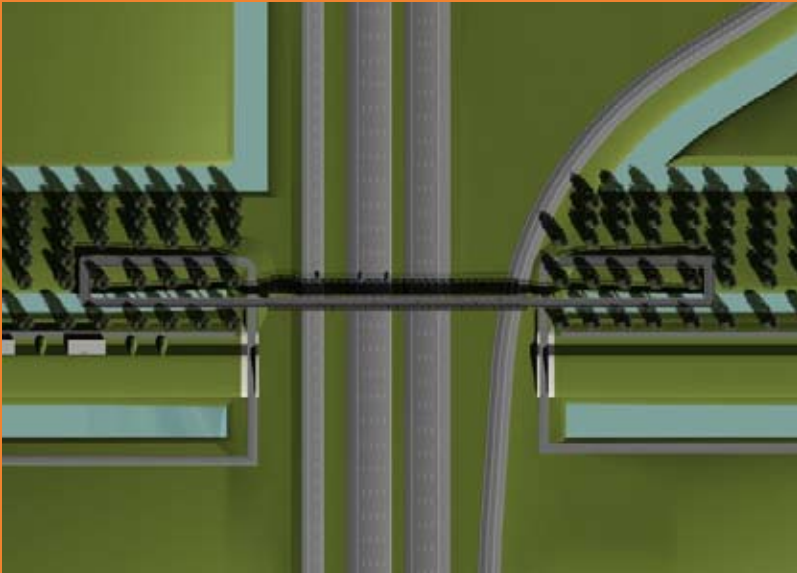
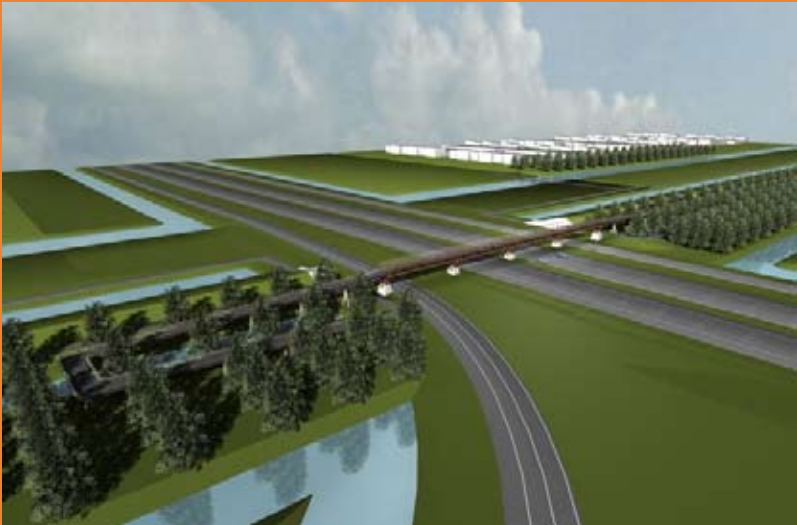
dynamische analyse Geniedijk vs. A4

kruising structuurlijnen

voorstel kunstuiting doorsnijding Geniedijk (Paul de Kort)

ontwerp geniebrug (Verburg Hoogendijk architecten)